

ORTADOĞU GÜNDEMİ

7-13 Şubat 2022

2022

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye

9 Şubat Çarşamba günü erken saatlerde Suriye’den ateşlenen bir uçaksavar füzesinin kuzey İsrail üzerinde havada patlamasıyla Ümmü’l-Fahm şehrinde uyarı sirenleri devreye girdi. İsrail Savunma Kuvvetleri, füzeye yanıt olarak, radar ve uçaksavar bataryaları dâhil olmak üzere Suriye’deki hedefleri vurduğunu açıkladı. Suriye resmî haber ajansı SANA, bir askerin hayatını kaybettiğini, beş askerin de yaralandığını aktardı.¹

Suriye muhalif güçlerinin Suriye krizine siyasi çözüm bulmak için Katar’da katıldığı iki günlük seminerde 17 tavsiyede bulunuldu. Tavsiyelerde, “Suriye halkının meşru taleplerini yerine getirmek ve onları etkin bir şekilde temsil etmek için devrimci ve muhalif güçlerin kurumlarını yeniden yapılandırmanın ve performanslarını iyileştirmenin” gerekliliğine dikkat çekildi. Suriye’nin Arap Birliğine dönmesine yönelik girişimler reddedildi. Ülkede IŞİD ve diğer terörist grupların ve PKK gibi mezhepçi ve sınır ötesi ayrılıkçı örgütlerin varlığından duyulan endişe vurgulandı. Son olarak, Suriye halkının meşru özgürlük ve haysiyet arayışına devam edeceği kaydedildi ve ülkedeki etnik yapılara saygı duyulduğu bildirildi.²

Suriye Müzakere Komisyonu 9 Şubat Çarşamba tarihinde yaptığı açıklamada, BM Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen’in “adım-adım” yaklaşımını reddettiğini söyledi. Komisyon, insani şartların uygulanması karşılığında rejime mali, siyasi veya diplomatik teşvikler verilmesinin kabul edilemeyeceğini belirterek rejime yönelik adımların Uluslararası İnsan Hakları Hukuku, Uluslararası İnsancıl Hukuk ve BMGK kararları çerçevesinde atılması gerektiğine dikkat çekti.³

Suriyeli ve Türk yetkililer, Türkiye’deki mültecilerin durumunu görüşmek üzere İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ve Göç İdaresi Genel Müdürü Savaş Ünlü ile bir araya geldi. Görüşmede tartışılan en önemli nokta, Suriyelilerin Türkiye’deki ikametgâh statüsünün değerlendirilmesi oldu. Çözüm Masası, Suriyelilere “uzun süreli kalış” sağlanacağını ve mağduriyetleri çözmek için CİMER benzeri bir platform oluşturulacağını duyurdu.⁴

• Suriye Rejimi

Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad 15 Şubat Salı günü Şam’da Rusya Savunma Bakanı Sergey Şoygu ile görüştü. Şoygu, Esad rejiminin Suriye’nin tüm toprakları üzerinde egemenliğini yeniden tesis edinceye kadar Rusya’nın Suriye ile iş birliğine devam edeceğini tekrarladı.⁵

1 <https://www.france24.com/en/middle-east/20220209-israel-says-syria-fired-anti-aircraft-missile-during-reported-israeli-strike>
2 <https://syrianobserver.com/news/73343/syrian-opposition-in-qatar-issues-17-recommendations.html>
3 <https://syrianobserver.com/news/73394/syrian-opposition-rejects-pedersens-step-for-step-approach.html>
4 <https://syrianobserver.com/news/73371/promising-commitments-syrian-figures-meet-turkish-interior-minister.html>
5 <https://tr.sputniknews.com/20220215/rusya-savunma-bakani-soygu-samda-besar-esadla-gorustu-1053873971.html>

Rusya'nın Şam Büyükelçisi Aleksandr Yefimov, 2021 yılının ilk 11 ayında 2020'nin aynı dönemine kıyasla Şam ile ikili ticaretin üç katına çıktığını söyledi. Yefimov, Tartus Limanı'nın sivil bölümünün yeniden inşası, Humus'taki gübre üretim tesisinin modernizasyonu ve çeşitli petrol ve gaz sahalarının restorasyonu gibi ekonomiyi restore eden çalışmalara atıfta bulundu.⁶

Sudan Askerî Geçiş Konseyi Başkanı Orgeneral Abdel Fattah al-Burhan, Suriye'nin Hartum Büyükelçisi Habib Abbas ile görüştü. Burhan, Sudan'ın Suriye ile ilişkileri güçlendirmeye istekli olduğunu doğruladı. Abbas, Sudan hükûmeti ve halkına gösterdikleri misafirperverlik ve iş birliği için teşekkür etti.⁷

Belgrad'daki Suriye Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Dr. Ammar Awad, Sırbistan Tarım, Orman ve Su Bakanlığından gelen üst düzey yetkililerle bir araya geldi. Görüşmede hazır bulunan Sırp yetkili, Sırbistan'ın Suriye'de bir gübre tesisi inşa etmek ve tarım ilacı tedariki sağlamakla ilgilendiğini vurguladı.⁸

• Fırat'ın Doğusu

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Suriye'nin kuzeydoğusundaki Haseke kentinde IŞİD'in hapishane sızma girişiminden sağ kurtulan çocukları ziyaret etti. Cezaevi içindeki özel çocuk bölümlerini tetkik eden ve çocukların durumunu kontrol eden UNICEF ekibi, gözaltı merkezlerindeki çocukların derhâl serbest bırakılması ve çocuk koruma görevlilerine teslim edilmesi için çağrıda bulundu.⁹

Millî Savunma Bakanlığı, Suriye'den Türkiye'ye girmeye çalışan 4 kişinin yakalandığını açıkladı.

Bakanlıktan yapılan açıklamada şu ifadelere yer verildi: "Hudutlarımızda yasa dışı geçişlere karşı mücadelemiz sürüyor. Hudut Kartallarımız, Suriye'den ülkemize yasa dışı yollarla geçmeye çalışan 4 şahsı yakaladı. Yakalanan şahıslardan birinin PKK/YPG terör örgütü mensubu olduğu belirlendi."¹⁰

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), Twitter hesabından YPG'nin Suriye'de medya kuruluşları ve gazetecilere yönelik engellemelerine ilişkin açıklama yaptı. Paris merkezli RSF, YPG'nin Suriye'de kaçırdığı 2 muhalif gazetecinin "derhâl serbest bırakılmaları" çağrısında bulundu. Açıklamada, Erbil merkezli Rudaw televizyon kanalının "medya kanununu ihlal ettiği" gerekçesiyle zorla kapatıldığı belirtilerek, RSF'nin bu "muğlak bahaneyi kınadığı" ifade edildi.¹¹

⁶ <https://syrianobserver.com/news/73403/trade-volume-between-syrian-regime-and-russia-tripled-in-2021.html>

⁷ <https://syrianobserver.com/news/73433/al-burhan-sudan-keen-to-strengthen-relations-with-syria.html>

⁸ <https://syrianobserver.com/news/73433/al-burhan-sudan-keen-to-strengthen-relations-with-syria.html>

⁹ <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/070220229>

¹⁰ <https://tr.sputniknews.com/20220209/msb-turkiyeye-girmeye-calisan-pkkyypg-mensubu-sinirda-yakalandi-1053670856.html>

¹¹ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/sinir-tanimayan-gazeteciler-ypg-pkknin-kacirdigi-gazetecilerin-derhal-birakilmasi-cagrisi-yapti/2496410>

Suriye Demokratik Güçleri (SDG) sözde komutanı Mazlum Kobani kod adlı Ferhat Abdi, YPG'nin IŞİD tarafından dört bir yandan kuşatılmış olduğunu söyledi. Abdi, ocak ayında Suriye'nin kuzeydoğusunda yer alan birkaç hapishaneye baskın düzenleyen IŞİD ile mücadele edilmezse örgütün tekrar yayılacağını söyledi.¹²

• Güney Suriye

6 Şubat Pazar günü Suriye'nin güneybatısındaki Süveyda vilayeti sakinleri Suriye rejimi tarafından aşağılanmaya, ülkedeki adaletsizliğe ve yaygın yolsuzluğa karşı protesto başlattı. Din adamları, aydınlar ve ana muhalefet figürlerinin de katılım gösterdiği protestoda köyler arasındaki yollar ve Şam-Süveyda otoyolu kapatıldı. Göstericiler, memurları protestolara katılmaya çağırırken, dükkân sahiplerini şehirdeki mağazalarını kapatmaya zorladı. Protestocular, diğer şehirlerde yaşayan halka da daha büyük gösteriler yapma konusunda çağrıda bulundu. Gösterilerin artması üzerine rejime bağlı güvenlik güçleri kentteki hükûmet binalarının çatılarına keskin nişancılar yerleştirdi. Protestoların devam etmesi üzerine 9 Şubat Çarşamba günü şehre Esad rejimi tarafından askerî takviye gönderildi.¹³

9 Şubat Çarşamba günü Dera'daki rejime bağlı askerî güvenlik kolunun lideri Shadi Bajbouj arabasında bir patlayıcının infilak etmesi sonucu öldürüldü. Olay sonrası kentte geniş güvenlik önlemleri alındı. Dera'da son haftalarda rejimle ilişkili askerî ve sivil personelin art arda suikasta uğradığı görüldü.¹⁴

• İdlib ve Harekât Bölgeleri

Rejim güçleri, 12 Şubat 2022'de ateşkesi ihlal ederek İdlib'in Maratnasan köyü ile Halep'in batı kırsalındaki Takad köyünü havan topuyla hedef aldı. İdlib'deki Sivil Savunma kaynaklarından alınan bilgiye göre, Maratnasan'da havan toplarından birinin bir eve isabet etmesi sonucu aynı aileden 2'si kadın, 3'ü çocuk toplam 5 sivil yaşamını yitirdi. Durumu ağır olan baba ise hastaneye kaldırıldı. Takad köyündeki saldırıda da 1 sivil hayatını kaybetti, 1 kadın yaralandı.¹⁵

Güvenli bölgelerdeki huzur ve güven ortamını bozmak isteyen terör unsurlarına karşı TSK tarafından operasyonlar düzenlendi. Buna göre, 9 Şubat'ta Fırat Kalkanı Harekâtı (FKH) bölgesinde saldırı hazırlığında olan 14 YPG unsuru etkisiz hâle getirildi. 11 Şubat'ta ise 28'i FKH bölgesinde olmak üzere toplam 33 YPG'li terörist etkisiz hâle getirildi. Böylece, TSK'nın güvenli bölgelerdeki istikrar ortamını korumaya yönelik tedbirleri artarak devam etti.

12 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3472866/sdg-lideri-mazlum-abdi-deaş-tarafından-dört-bir-yandan-kuşatılmış-durumdayız>

13 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suriye-nin-guneyindeki-suveyda-ilinde-rejim-karsiti-protestolar-suruyor/2496211>

14 <https://syrianobserver.com/news/73410/daraa-on-fire-military-security-leader-killed-and-regime-patrol-targeted.html>

15 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/esed-rejiminin-idlibdeki-saldirilarinda-3u-cocuk-6-sivil-oldu/2500798>

■ IRAK GÜNDEMİ

• Siyaset

7 Şubat 2022'de Irak cumhurbaşkanını seçmek üzere toplanan Irak Parlamentosu, yeni cumhurbaşkanını seçemedi. Irak Parlamentosunda 73 milletvekiliyle birinci parti konumundaki Sadr Grubu, 67 sandalyeye sahip Sünni Egemenlik Koalisyonu, 31 milletvekili olan Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ve Türkmen Grubu bugünkü oturumu boykot kararı almıştı. Parlamento oturumunda bağımsız milletvekillerinin yanı sıra Yeni Nesil Hareketi ve İmtidad Koalisyonu milletvekilleri yer aldı. Oturuma sadece 58 milletvekili katıldığı ve üçte iki çoğunluk sağlanamadığı için cumhurbaşkanı seçilemedi.¹⁶ Parlamento Başkan Yardımcısı Şahvan Abdullah, Irak Parlamentosunun yasama görevine devam ettiğini fakat siyasi gruplar arasında cumhurbaşkanlığı tartışmalarının devam edeceğini belirtti.¹⁷ Irak Düşünce Merkezi Başkanı İhsan eş-Şammari, cumhurbaşkanının seçilememesinin aynı zamanda ülkede anayasaya aykırılık içeren süreci başlattığını ve Irak Federal Yüksek Mahkemesinin (IFYM) bu konuda net ve bağlayıcı bir karar vermesi gerektiğini belirtti.¹⁸ Bununla birlikte Parlamento Başkanı Muhammed el-Halbusi ve iki yardımcısı 9 Şubat'tan itibaren üç gün boyunca yeniden cumhurbaşkanlığı adaylık sürecinin devam edeceğini duyurmuştu.¹⁹

Irak Federal Yüksek Mahkemesinin (IFYM) mevcut Cumhurbaşkanı Berham Salih'in görevine devam etmesi yönünde karar aldığı belirtildi. Salih, 8 Şubat'ta anayasanın 72. maddesine bağlı olarak yeni cumhurbaşkanı seçilene kadar "anayasal boşluk" oluşmaması adına görevine devam etmesini talep ederek Federal Mahkemeye başvurmuştu. Bu bağlamda IFYM Bilgilendirme Ofisinden yapılan açıklamada, "Anayasal boşluk oluşmaması adına Yüksek Federal Mahkeme, yeni cumhurbaşkanı seçilene kadar Berham Salih'in görevini devam ettirmesi yönünde karar aldı" dendi. Genel seçimler sonrasında parlamentonun ilk oturumundan itibaren 30 gün içinde yeni cumhurbaşkanının seçilmesi gerektiğine işaret edilen açıklamada, Salih'in görev süresinin yeni cumhurbaşkanı seçimine bağlı olduğu kaydedildi.²⁰ Diğer yandan IFYM, KDP cumhurbaşkanı adayı Hoşyar Zebari'nin cumhurbaşkanlığı adaylığını reddetme kararı aldı. Söz konusu mahkeme daha önce Zebari'nin mali ve idari yolsuzluklar gibi gerekçelerle adaylığını geçici olarak durdurma kararı almıştı.²¹ IFYM'nin kararına ilişkin açıklama yapan Zebari, "Mahkemenin kararına saygı duyuyoruz²² ancak bu karar siyasi, önceden düşünülmüş ve organize edilmiş bir karardır" ifadelerini kullandı.²³

16 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irak-meclisi-yeterli-cogunluk-saglanamadigi-icin-yeni-cumhurbaskanini-secemedi/2496168>

17 <https://iq.parliament.iq/blog/2022/02/07/مجلس-النواب-يعقد-جلسة-تداولية/>

18 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irakta-yeni-cumhurbaskani-secimi-icin-belirlenen-sure-dolarken-anayasal-bosluk-ihimali-tartisiliyor/2496764>

19 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irakta-cumhurbaskanligi-adaylik-sureci-yeniden-baslatildi/2496873>

20 <https://www.tebaajansi.com/gundem/berhem-salihin-cumhurbaskanligi-gorevi-devam-edecek-h291507.html>

21 <https://ina.iq/eng/17490-fsc-decides-not-to-nominate-zebari-for-the-presidency-of-the-republic.html>

22 <https://ina.iq/eng/17494-zebari-we-respect-the-judiciarys-decision-to-exclude-me-from-running-for-the-presidency.html>

23 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irak-ta-kdpli-hosyar-zebari-nin-cumhurbaskanligi-adayligina-ret/2501467>

Sadr Hareketi'nin lideri Mukteda es-Sadr, İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı İsmail Kaani ile Necef'te gerçekleştirdiği görüşme sonrası sosyal medya paylaşımı yaparak ulusal çoğunluk hükûmeti konusundaki ısrarcılığını tekrar ortaya koydu.²⁴

Irak Başbakanlık Ofisi, Başbakan Mustafa el-Kazimi'nin Almanya Başbakanı Olaf Scholz ile telefonda görüşüğünü ve görüşmede iki ülke arasındaki ilişkilerin ele alındığını duyurdu. Kazimi, Olaf Scholz'a Irak pazarının Alman şirket ve yatırımcılarını memnuniyetle karşılayacağını iletti.²⁵

Irak Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ahmed el-Sahaf'ın yaptığı açıklamaya göre, Irak ve Azerbaycan tarafları arasında 9 Şubat 2022 tarihinde Bakü'de gerçekleştirilen ilk siyasi görüşme turunda Azerbaycan heyetine Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Farz Razayev başkanlık ederken, Irak heyetine Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Nizar el-Khairallah liderlik etti. Görüşmede çok yönlü siyasi iş birliği, ticari ilişkilerin ve turizmin geliştirilmesine yönelik çalışmalar ve fırsatlar ele alındı.²⁶

• Güvenlik

Irak Ulusal Güvenlik Müsteşarı Kasım el-Araci, Haseke'deki cezaevinden kaçan 20 IŞİD'li teröristin hâlen yakalanamadığını belirtti. Bu durumun başta Irak olmak üzere birçok ülke için yeni problemler yaratabileceğini belirtti.²⁷

9 Şubat'ta Anbar vilayetinin Rutba nahiyesine bağlı Segar köyünde Irak güvenlik güçlerine yönelik bomba yüklü araçla saldırı düzenlendi. Saldırıda üç Irak askeri yaşamını yitirken çok sayıda sivil ve asker yaralandı. Saldırıdan bir gün önce de Anbar'ın Rave bölgesinde Irak güvenlik güçlerine bombalı saldırı gerçekleşmişti. Anbar'a yönelik düzenlenen operasyonlarda bölgeye gönderilen bir askerî birliğin 19 roket, dokuz adet 12 mm'lik havan mermisi ve dört patlayıcı cihaz bulunduğu belirtildi.²⁸

IKBY Petrol ve Gaz Polis Müdürlüğü, Erbil sınırlarında petrol boru hattında bir delik açarak hırsızlık yapan grubu yakaladıklarını duyurdu ve yakalanan üç kişiden birisinin Süleymaniye'ye bağlı anti terör biriminin üyesi olduğu bilgisini paylaştı.²⁹

Irak Ordusunun 20. Tümen Komutanı Tümgeneral Ethir el-Rubaie, Sinar'da terör örgütü PKK ve sözde terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'a ait flama ve resimleri kaldırarak bölgeye Irak bayrağı dikti. Tümgeneral Rubaie bölgede teröristlerin resimlerinin kullanılmasına izin

²⁴ <https://ina.iq/eng/17398-al-sadr-receives-qaani-in-al-hananah.html>

²⁵ <https://ina.iq/eng/17440-pm-the-iraqi-market-welcomes-german-companies-and-investments.html>

²⁶ <https://ina.iq/eng/17454-the-first-round-of-meetings-to-strengthen-relations-between-iraq-and-azerbaijan-kicks-off.html>

²⁷ <https://www.basnews.com/tr/babat/739490>

²⁸ <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Iraqi-security-forces-seize-rockets-and-explosives-in-al-Anbar>

²⁹ <https://www.basnews.com/tr/babat/739334>

vermeyeceklerini açıkladı. Bu hamleden sonra PKK'lıların sokaklara çıkarak bu olayı protesto ettikleri aktarıldı.³⁰

Sadr Hareketi'ne bağlı bir gencin Meysan'da öldürülmesi³¹ şüphelinin Asaib Ehlil Hak'a yakın olması sebebiyle Sadr Hareketi ve Asaib Ehlil Hak'ın bir kez daha karşı karşıya gelmesine sebep oldu. Gerginliğin azaltılması için Meysan'a bir heyet gönderirken Asaib lideri Kays el-Hazali heyetle görüşme yapacaklarını açıkladı.³²

Uluslararası Koalisyon IKBY Komutan Yardımcısı Todd Burroughs, Peşmerge güçlerine Shovill marka askerî araçları teslim ettiklerini ve Peşmerge güçlerine yardım ve destek çerçevesinde sürdürdüğü proje kapsamındaki askerî malzemelerin ve araçların Peşmerge Bakanlığına teslim edildiğini açıkladı. Todd Burroughs, maddi değeri açıklanmayan bu araçlar vasıtasıyla IKBY'de "güvenliği sağlama konusunda altyapı sorununun hallolacağı kanaatinde" olduklarını belirtti.³³

• Ekonomi

Irak Elektrik Bakanlığı görevini vekâleten yürüten Adil Kerim, ülkede kronikleşen elektrik kesintisi sorununa çözüm bulmak için yakında Türkiye'den 500 megavat elektrik alacaklarını açıkladı. Kerim yaklaşık bir yıla kadar Katar'dan gaz alımı meselesinin de çözümleneceğini belirtti. Hâlihazırda İran'dan 8 milyon metreküp gaz geldiğini belirten ve bu miktarın elektrik üretimi için yetersiz olduğunu dile getiren Kerim, İran'dan gelen gaz sorununu çözmek için yakında Irak Elektrik Bakanlığından bir heyet Tahran'a gideceğini açıkladı.³⁴

IKBY İmar ve İskân Bakanı Dana Abdulkerim Erbil'de yaptığı basın açıklamasında 2012 tarihinde IKBY'nin planladığı demiryolu projesinin dokuzuncu hükûmet kabinesi sürecinde hayata geçirilmesi için adım atıldığını belirterek, Alman demiryolu şirketi Deutsche Bahn ve İmar ve İskân Bakanlığı arasında ön protokol imzalandığını belirtti. Projenin çok önemli bir proje olduğuna dikkat çeken Alman firması yetkilileri, projenin birkaç aşamadan oluşacağını ve farklı firmaların da katılımıyla gerçekleşeceğini dile getirdi.³⁵

Birleşmiş Milletler (BM) Tazminat Komisyonu, Irak'ın 1990'daki Kuveyt işgali sebebiyle yol açtığı zararı karşılamak için taahhüt ettiği 52,4 milyar dolar tazminatı ödediğini açıkladı. Komisyona sunulan yaklaşık 2,7 milyon talepten 1,5 milyonu kabul edilmişti. Komisyon tüm tazminat taleplerini kabul etseydi Irak'ın ödemesi gereken miktar 352,5 milyar dolar civarında olacaktı.³⁶

30 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/PKK-supporters-protest-the-removal-of-Ocalan-poster-in-Sinjar>

31 <https://www.alhurra.com/iraq/2022/02/10/عقب-زيارة-للكاظمي-عملية-اغتيال-جديدة-في-ميسان-ومخاوف-نزاع-مسلح/>

32 <https://www.nrttv.com/AR/detail3/8446>

33 <https://www.basnews.com/tr/babat/739323>

34 <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/iraq/10022022>

35 <https://www.basnews.com/tr/babat/739453>

36 <https://news.un.org/en/story/2022/02/1111632>

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Irak Göç ve Göçmenler Bakanı Yardımcısı Kerim Nuri, Belarus sınırına giden göçmenlere ilişkin yaptığı açıklamada, bazı şirketlerin, “iltica hakkı sağlanacağı” vaadiyle vatandaşları kandırdığının tespit edildiğini açıkladı.³⁷

Irak, Rusya ile devam eden gerilim nedeniyle Ukrayna’daki vatandaşlarına ülkeyi terk etme çağrısında bulundu. Irak Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan yazılı açıklamada, Ukrayna’nın başkenti Kiev’deki büyükelçilik personelinin can güvenliği göz önünde bulundurularak memur ve çalışanların yıllık izinlerini kullanmalarının istendiği ve Irak vatandaşlarına Ukrayna’ya seyahat etmemeleri uyarısında bulunulduğu kaydedildi. Bununla birlikte Suudi Arabistan ve Ürdün’ün yanı sıra Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri’nin (BAE) de benzer açıklamalar yaptığı aktarıldı.³⁸

■ IKBY GÜNDEMİ

• Siyaset

10 Şubat Perşembe günü Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) lideri Mesut Barzani ile Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) Başkanı Bafel Talabani bir araya geldi. Taraflar arasındaki görüşmenin gündem maddesini Irak Cumhurbaşkanlığı konusu oluşturdu. Bununla birlikte ilgili toplantıda Irak Cumhurbaşkanlığı konusunda Barzani tarafından Talabani’ye üç öneri sunulduğu aktarıldı. Bu bağlamda ilk önerinin cumhurbaşkanlığının KDP adayına, bakanlıkların ise KYB adaylarına verilmesi yönünde olduğu, ikinci önerinin KDP’nin, KYB’nin cumhurbaşkanı adayının Berham Salih olmaması şartıyla KYB adayına oy vereceği³⁹ ve son önerinin de iki parti adaylarının çekilerek ortak yeni bir aday gösterilmesi yönünde olduğu aktarıldı.⁴⁰ Uzmanlar tarafından Barzani’nin üçüncü önerisi onaylandığı takdirde en güçlü adayın Saddam Hüseyin’i yargılayan Kürt yargıç Rizgar Muhammed Emin olduğu yorumu yapıldı. Nitekim Barzani ile Talabani arasında gerçekleşen toplantı sonucunda, KDP ile KYB liderlerinin ortak cumhurbaşkanı adayı konusunda uzlaşamadıkları ve Barzani ile Talabani arasındaki görüşmesinin sadece Barzani’nin Talabani’ye önerileriyle sonlandığı kaydedildi.

KDP’nin IKBY genel seçimlerinin zamanında yapılması konusunda ısrar ederken KYB ile Goran (Değişim) Hareketi’nin seçimlerin ertelenme önerisinde bulunduğu belirtildi. Bununla birlikte IKBY Parlamento Başkanlığının çağrısı üzerine 8 Şubat Salı günü Parlamento Grup Başkanvekilleri beşinci kez toplandı. Toplantının ana konusunu, IKBY Anayasası ve IKBY Seçim Yasası’nın düzenlenmesi, IKBY genel seçimlerinin yapılması ve Bağımsız Yüksek Seçim

37 <https://www.basnews.com/tr/babat/739588>

38 <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/iraq/12022022>

39 <https://www.peyam.net/Details/28553>

40 <https://nasnews.com/kurd/view.php?cat=37048>

Komisyonunun (BYSK) aktifleştirilmesinin oluşturduğu aktarıldı.⁴¹ Söz konusu toplantıya ilişkin açıklamada bulunan IKBY Parlamentosu Sekreteri Muna Kahveci, Yeni Nesil Hareketi (YNH) dışında bütün tarafların IKBY'nin Anayasaya sahip olması konusunda hemfikir olduğunu ifade etti.⁴² Öte yandan, KDP Seçim Komisyonu Yetkilisi Havar Muhammed de KDP'nin seçimlerin tam zamanında yapılmasından yana olduğunu belirterek seçimlerin ertelenmesi için hiçbir gerekçenin kabul edilmeyeceğini vurguladı.⁴³ 2009 yılında IKBY Parlamentosu tarafından onaylanan IKBY Anayasası, siyasi gerilimler nedeniyle askıya alınmıştı. 2013 yılında parlamentonun beşinci yasama döneminde yeni bir anayasanın 120 maddesinden 73 maddesi hazırlansa da söz konusu anayasa yine siyasi gerilimler nedeniyle hayat geçirilememişti.

IKBY Başbakanı Mesrur Barzani, Avusturya Dışişleri Bakanlığı Ortadoğu ve Kuzey Afrika Dairesi Başkanı Gerold Vollmer'i kabul etti. Taraflar arasında gerçekleşen görüşmede, bölgedeki son gelişmelerle Irak ve IKBY'nin Avusturya ile ilişkilerini geliştirmesi konusu ele alındı. Mesrur Barzani'nin Avusturya heyetinin başta ticaret ve yatırım olmak üzere IKBY ile ilişkilerini geliştirmek istediklerini vurguladığı aktarıldı. Ayrıca görüşmede Avrupa'daki Kürt göçmen sorunu ve yasa dışı göçün engellenmesi konusunun da masaya yatırıldığı kaydedildi.⁴⁴

• Güvenlik

11 Şubat 2022'de KDP'nin Süleymaniye ve Halepçe Eski Merkez Karar Yönetim Kurulu (MK-YK) Sorumlusu ve KDP lideri Mesut Barzani'nin kuzeni Ethem Barzani'nin evi üzerinde iki kez insansız hava aracının (İHA) uçtuğu ve bu şekilde Barzani'ye yönelik tehdit girişiminde bulunduğu bildirildi.⁴⁵ 5 Şubat tarihinde bütün korumaları KDP'ye bağlı Zerevani güçlerine katılan Ethem Barzani'nin⁴⁶ son yıllarda Mesut Barzani ile arasında gerilim yaşandığı ve KDP'deki bütün sorumluluklarını bıraktığı kaydedildi.

IKBY Petrol ve Doğalgaz Polisi tarafından bir grubun Erbil'e yakın Kuştepe bölgesinde IKBY petrol borusundan petrol çalma girişiminde bulunduğu bildirilerek söz konusu grubun polis tarafından yakalandığı bildirildi. Konuya ilişkin açıklama yapan petrol ve doğalgaz polisi, petrol borusunu delerek hortum ile petrolü bir tankere koymaya çalışan üç kişilik grubun olay esnasında yakalandığını aktardı.⁴⁷

• Ekonomi

10 Şubat Perşembe günü, IKBY İmar ve İskân Bakanlığı ile Alman Demiryolu Şirketi Deutsche Bahn (DB) arasında bir mutabakat imzalandı. Söz konusu mutabakata ilişkin basın top-

41 <https://bwar.news/?per=posts&pewakraw=view&id=1895>

42 <https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/100220228>

43 <https://www.basnews.com/tr/babat/738722>

44 <https://www.basnews.com/tr/babat/738662>

45 <https://esta.krd/131612/>

46 <https://nasnews.com/kurd/view.php?cat=37073>

47 <https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/0902202228>

lantısı düzenleyen IKBİ İmar ve İskân Bakanı Dana Abdülkerim, 2012 yılından bu yana IKBİ demiryolu proje tasarısının hazırlandığını ve söz konusu projenin mevcut bakanlık döneminde hayata geçirildiğini ifade etti. Bununla birlikte aynı toplantıda açıklama yapan DB Avrupa, Ortadoğu ve Yakınoğu Temsilcisi Vincent van Houten, “Her ne kadar bu proje için uzun zaman gerekse de sonuçta projeyi sonlandıracağız” açıklamasını yaptı. Öte yandan IKBİ Başbakanı Mesrur Barzani de aynı gün DB Temsilcisi Vincent van Houten’i kabul etti. Görüşmede, Houten’in imzalanan ilgili mutabakat hakkında bilgilendirmede bulunduğu kaydedildi. Hem Houten ile görüşme hem de imzalanan mutabakata ilişkin sosyal medya hesabından paylaşımda bulunan Barzani’nin, Irak ile komşu ülkeler arasındaki ticareti geliştirmek için projenin stratejik önemine vurgu yaptığı aktarıldı.⁴⁸

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) merkezli Dana Gas Şirketi, 2025 yılına kadar IKBİ’nin Kormor ve Çemçemal bölgelerindeki doğal gaz üretimini günlük 950 milyon fit küp çıkaracağını açıkladı.⁴⁹ Dana Gas Şirketinin ilgili bölgelerde günlük 452 milyon fit küp doğal gaz çıkardığı ve 2023 yılının yarısına kadar çıkarılacak doğal gaz miktarının 700 milyon fit küp ulaşmasının beklendiği kaydedildi. Öte yandan Dana Gas Şirketi Koordinatörü Patrick Allman-Ward’in, Kormor ve Çemçemal bölgelerindeki doğal gazı, boru hattı ile Türkiye topraklarından Avrupa’ya gönderme önerisinde bulunduğu bildirildi.⁵⁰

• Sağlık ve Sosyal Hayat

IKBY’de tespit edilen toplam yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgınında vaka sayısı 419 bin 215’e yükselirken, virüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısının 7 bin 279 olduğu ve virüsü yenerek sağlığına kavuşan kişi sayısının da 394 bin 283’e ulaştığı kaydedildi.⁵¹

■ TÜRKMEN GÜNDEMİ

• Siyaset

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan, Türkmen Milletvekili Lokman Necim Reşidiyeli’yle görüştü. Görüşmede, Irak’taki son siyasi gelişmeleri ve Türkmenlerin millî ve ulusal prensiplerine değinildi. Görüşmeye, ITC Başkan Yardımcısı Heytem Haşim Muhtaroglu ve ITC Bağdat İl Başkanı Gülşen Celal de katıldı.⁵²

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Sözcüsü Muhammed Saman, Anadolu Haber Ajansına yaptığı açıklamada, Türkiye’nin Kış Kartalı Harekâtı’ndan sonra PKK’lı teröristlerin Kerkük’te varlık göstermeye başladığını söyledi. Saman, terör örgütü PKK mensuplarının sahte kimlikler-

48 <https://www.knnc.net/Details.aspx?jimare=41822>

49 <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/natural-gas/020922-uaes-dana-gas-may-hit-950-mmcf-capacity-in-iraqs-kurdish-region-before-2025>

50 https://drawmedia.net/page_detail?smart-id=9640

51 <https://www.awene.com/detail?article=65866>

52 <https://www.facebook.com/photo?fbid=476697004023947&set=pcb.476697734023874>

le “esnaf” ve “yatırımcı” kisvesi altında Kerkük’e yerleşmeye başladığını, teröristlerin kentte düğün salonları ve kafe gibi bazı iş yerlerini kiralarak işlettiklerini ifade etti.⁵³

Irak Parlamentosu Türkmen Kitleleri’nden yapılan açıklamaya göre Irak Parlamento Başkanlığından, parlamento başkanlığının 1. Raportörlük görevinin Türkmenlere verilmesi için onay alındığını belirtti. Parlamento başkanlığı 1. Raportörlük görevine el-Fetih Koalisyonu Kerkük Milletvekili Garip Asker’in atandığı” ifadesi kullanıldı.⁵⁴

• Güvenlik

Kerkük Polis Müdürlüğü Basın Sözcüsü Amir Nuri yaptığı açıklamada, Kerkük’te bir hapis-haneye yönelik silahlı grubun saldırı düzenleyeceği ihbarı alan polis güçlerinin harekete geçerek hapis-hane çevresinde sıkı güvenlik önlemleri alındığını belirtti. Nuri, saldırının kimler tarafından yapılacağı hakkında bilgi edinmediklerini ancak terör örgütü IŞİD mensuplarına da ihtimal verilmediğini kaydetti. Nuri ayrıca, alınan ihbar üzerine vilayetin çeşitli bölgelerinde ve ana caddelerde polis güçleri tarafından geçici kontrol noktalarının kurulduğunu ifade etti.⁵⁵

Irak Güvenlik Medya Ağından yapılan açıklamaya göre, Irak güvenlik güçlerinin Kerkük’ün güneyinde yer alan Zıgaytun Vadisi’nde konuşlu terör örgütü IŞİD’e yönelik hava operasyonu düzenledikleri bildirildi. Düzenlenen operasyona ilişkin yapılan açıklamada, IŞİD’e ait çok sayıda mağara ve sığınagın imha edildiği açıklandı.⁵⁶

Kerkük Polis Müdürlüğü Basın Sözcüsü Amir Nuri yaptığı açıklamada, Kerkük’ün Pence Ali bölgesinde terör mensuplarına yönelik operasyon başlatıldığını belirtti. Nuri, bölgeden edinilen istihbari bilgileri değerlendirerek polis ekiplerinin bir eve düzenledikleri baskında aranmakta olan 3 teröristin yakalandığını ifade etti.⁵⁷

Irak İçişleri Bakanlığı Federal İstihbarat ve Soruşturma Dairesi tarafından yapılan açıklamada, Kerkük’te terör örgütü IŞİD’e yönelik operasyon düzenlendiği belirtildi. Düzenlenen operasyona ilişkin yapılan açıklamada, Kerkük’ün farklı bölgelerinden toplanan istihbari bilgileri değerlendirerek daha önce Diyala ve Anbar vilayetlerinde terör eylemleri yapan “Ebu Bedran” ve “Ebu Haris” kod adlı teröristlerle birlikte örgüte silah desteği sağlayan toplam 3 IŞİD militanının yakalandığı açıklandı.⁵⁸

Güvenlik kaynağından yapılan açıklamada, Musul vilayetinin batısında yer alan Telafer ilçesinde terör örgütü IŞİD’e yönelik operasyon düzenlendiğini açıkladı. Operasyona ilişkin yapı-

53 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irak-turkmen-cephesi-tskn-in-operasyonlarından-kacan-pkk-li-teroristler-esnaf-kiliginda-kerkuke-siziyor/2499815>

54 <https://www.tebaajansi.com/m/irak/turkmen-vekile-mecliste-gorev-h291368.html>

55 <https://earthiq.news/archives/26826>

56 <https://www.alrabiaa.tv/article/8572/8572-نتائج-ضربة-جوية-في-كركوك>

57 <http://www.turkmenelitvhaber.net/turkmeneli/item/23639-kerkuk-teki-deas-operasyonunda-3-terorist-yakalandi.html>

58 <https://earthiq.news/archives/24128>

lan açıklamada Telafer ilçesi kontrol noktasında, ilçeye girmeye çalışan ve daha önce terör suçlarından aranmakta olan 1 IŞİD militanının yakalandığı açıklandı.⁵⁹

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Kerkük milletvekilleri, Kerkük Hastanesi Diyaliz Birimindeki cihazların yenilenmesi ve onarımı için Irak Sağlık Bakanlığına çağrıda bulunarak açıklamada bulundular. Yapılan açıklamada, son günlerde Kerkük genelinde sayıları artan diyaliz hastaların ve Kerkük Hastanesi'nde Diyaliz Biriminde bulunan cihazların eksik ve bazılarının atıl olmasından dolayı bakanlığın bu sıkıntıyı gidermesi için bir an önce harekete geçmesi talep edildi.

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan, Türkmen iş insanı Sabahattin Salihi'nin yeniden Kerkük Ticaret Odası Başkanı olarak seçilmesi münasebetiyle tebrik mesajı yayımladı. Yayımlanan mesajda, memleketimizin ekonomik ve ticari kalkınmasında çalışmaların devam edeceğine vesile olmasını temenni ettiğini ifade etti.⁶⁰

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan, Türkmeneli televizyonunun eski genel müdürlerinden Adnan Sarıkahya'nın vefatı nedeniyle taziye mesajı yayımladı. Yayımlanan mesajda, ömrünü Türkmen medyasına adayan usta medyacılarımızdan Adnan Sarıkahya'nın vefat haberi bizleri derinden üzmüştür. Allah'tan rahmet ve kederli ailesine başsağlığı diliyorum ifadeleri kullanıldı.⁶¹

■ KÖRFEZ GÜNDEMİ

• Suudi Arabistan

9 Şubat'ta ABD Başkanı Joe Biden ve Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdülaziz arasında bir telefon görüşmesi gerçekleşti. İran ve Yemen de dâhil olmak üzere Ortadoğu'daki gelişmeler hakkında konuşulduğu ifade edildi. İki liderin de küresel enerji tedarikinin istikrarının sağlanmasına olan bağlılıklarını dile getirdiği belirtildi. Biden'ın Husilerin saldırılarına karşı Suudi Arabistan'ın savunmasına olan desteklerini yinelediği ifade edildi.⁶² Kral Selman'ın OPEC'in Rusya da dâhil olmak üzere müttefikleriyle olan tedarik anlaşmasının korunması gerektiğini vurguladığı belirtildi. Biden'ın, Kral Selman'a İran'ın nükleer programına kısıtlamaların tekrar uygulanması için süren uluslararası görüşme hakkında da bilgi verdiği ifade edildi.⁶³

Suudi Arabistan ve Irak dışişleri bakanlarının Suudi-İran müzakerelerinin beşinci turunun gecikmesi hakkında görüştüğü belirtildi. Irak Dışişleri Bakanı Fuat Hüseyin'in Suudi mevki-

59 <https://www.dijlah.tv/index.php?page=article&id=299075>

60 <https://www.tebaajansi.com/irak/hasan-turandan-halbusiye-tebrik-mesaji-h290512.html>

61 <https://twitter.com/hasanturank/status/1492486916893204490>

62 <https://www.reuters.com/world/biden-speaks-with-saudi-king-discuss-iran-yemen-energy-supplies-2022-02-09/>

63 <https://www.reuters.com/world/biden-saudi-king-discuss-energy-supplies-iran-yemen-2022-02-09/>

daşı Faysal bin Farhan ile telefonda görüştüğü, ikili ilişkilerin yanı sıra İran-Suudi Arabistan görüşmesine de değinildiği ifade edildi. İki bakanın iletişimin devam etmesinin önemine değindiği, yakın zamanda görüşmelerin beşinci turunun da gerçekleşeceği belirtildi.⁶⁴

Suudi Arabistan'ın Ulusal Yatırım Stratejisi'nin bir parçası olarak 40 farklı girişim başlatıldığı, 2030'a kadar 100 milyar dolardan fazla yabancı yatırımı ülkeye çekmeyi hedefledikleri belirtildi. Suudi Arabistan Yatırım Bakanı Yardımcısı Saad Al-Shahrani'nin bu girişimlerin ülkedeki yatırım çevresindeki yasal reformları desteklemek için başlatıldığını belirttiği ifade edildi.⁶⁵

Suudi Arabistan Kara Kuvvetleri ve Pakistan Ordusu arasında Ortak Mekanize tatbikatı gerçekleştirildiği duyuruldu. Eğitimin, Pakistan'ın kuzey doğusunda gerçekleştiği ifade edildi. Taraflar arasındaki askerî iş birliğinin artırılmasının ve güçlendirilmesinin hedeflendiği belirtildi.⁶⁶

• Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)

Abu Dabi'de bir binada patlama meydana geldi. İlk anda patlamanın terörist saldırı olduğu düşünülse de daha sonra yetkililerden gelen açıklamada patlamanın gaz sıkışması kaynaklı olduğu belirtildi. Ekiplerin hızlıca müdahale edip çıkan yangını hızla söndürdüğü ve herhangi bir can kaybı ya da yaralanmanın olmadığı ifade edildi.⁶⁷

BAE, İsrail ile iki ülke arasında turizm ve ekonomi alanlarında iş birliğinin güçlendirilmesini öngören bir mutabakat zaptı imzaladı. Anlaşma, BAE Girişimcilik ve KOBİ'lerden sorumlu Devlet Bakanı Ahmed Belhoul Al Falasi ve İsrail Turizm Bakanı Yoel Razvozov arasında, Razvozov'un ziyareti esnasında imzalandı. Anlaşma çerçevesinde, her iki tarafın da iki ülkenin turizm sektörlerini teşvik etmek ve güçlendirmek üzere politikalar uygulaması, turizm kuruluşları arasında kamu ve özel sektörde iş birliğinin sağlanması için adımlar atması öngörülmektedir.⁶⁸

BAE Devlet Başkanı Şeyh Halife bin Zayid Al Nahyan, Dubai Emiri Şeyh Muhammed bin Raşid Al Maktum ve Abu Dabi Veliaht Prensi Muhammed bin Zayid Al Nahyan'ın İran İslam Devrimi'nin yıl dönümünü kutlamak münasebetiyle İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'ye tebrik mesajları gönderdiği belirtildi.⁶⁹

Cambridge Dükü Prens William, BAE'ye bir ziyaret gerçekleştirdi. Yapılan açıklamada, ziyaretin İngiliz Dışişleri Bakanlığının talebi üzerine yapıldığı ifade edilirken, söz konusu ge-

⁶⁴ <https://www.middleeastmonitor.com/20220207-saudi-arabia-iraq-fms-discuss-saudi-iran-delayed-talks/>

⁶⁵ <https://www.middleeastmonitor.com/20220209-saudi-arabia-announces-reforms-to-attract-foreign-investments/>

⁶⁶ <https://www.middleeastmonitor.com/20220208-pakistan-saudi-arabia-joint-mechanised-training-exercise-begins/>

⁶⁷ <http://wam.ae/en/details/1395303019229>

⁶⁸ <http://wam.ae/en/details/1395303020066>

⁶⁹ <https://www.khaleejtimes.com/uae/uae-leaders-congratulate-iranian-president-on-islamic-revolution-day-anniversary>

lişmenin İngiltere'nin Brexit sonrası stratejisinin bir parçası olarak Körfez Arap ülkeleriyle ticari ilişkileri derinleştirmeyi amaçladığı değerlendirilmeleri yapılmaktadır.⁷⁰

Vatikan, BAE'de büyükelçilik açtı. Açılış töreni, Vatikan Devlet Sekterliği görevine gelen Venezüella Başpiskoposu Edgar Pena Parra ve BAE Kültür ve Gençlik Bakanı Noura bint Mohammed Al Kaabi'nin katılımıyla gerçekleştirildi. Büyükelçilik açılışı, iki ülkenin diplomatik ilişkiler tesis etmesinden on beş yıl sonra geldi.⁷¹

• Katar

Katar Enerji Bakanı Saad Sherida Al-Kaabi ve Irak'ın Elektrik Bakanı Vekili Adel Karim arasında bir görüşme gerçekleşti. Görüşmede Katar'dan Irak'a gaz tedariki sağlanması için gerekli lojistik meselelerinin konuşulduğu belirtildi. Söz konusu tedarikin Irak tarafından elektrik ihtiyacını kapatmak için kullanacağı ifade edildi.⁷²

Katar'ın 22 Şubat tarihinde gaz ihraç eden ülkelerin bir araya geleceği bir foruma ev sahipliği yapacağı duyuruldu. Rusya, İran, Libya, Mısır, Katar gibi ülkelerin yer aldığı foruma dünyanın önde gelen gaz üreticilerinden olmalarına rağmen ABD ve Avustralya'nın dâhil olmadığı belirtildi. Gaz İhraç Eden Ülkeler Forumu (Gas Exporting Countries Forum-GECF) 11 üye ve yedi gözlemciden oluşmaktadır. Söz konusu toplantının Rusya'nın Ukrayna ile yaşadığı gerilim sonrasında gaz tedariki kesmesi endişelerinin arttığı bir dönemde gelmesi dikkat çekmektedir.⁷³

Katar Savunma Bakanlığı ve NATO yetkililerinin Doha'da bir araya geldiği ve iş birliklerini geliştirmenin yollarını görüştükleri duyuruldu. Katar Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada Tuğgeneral Abdülaziz Salih Al-Sulaiti ve NATO'nun Siyasi İşler ve Güvenlik Politikası Bürosunun Ortadoğu ve Afrika Birimi Müdürü Giovanni Romani ile görüştüğü belirtildi.⁷⁴

Türk Kara Kuvvetleri Komutanı General Musa Aysever, Doha'ya bir ziyaret gerçekleştirerek burada Katarlı mevkidaşı Saeed Hussain Al Khayarin ile bir araya geldi. İki arasında gerçekleştirilen görüşmede ikili savunma iş birliği ve bunları geliştirmenin yollarının ele alındığı belirtildi.⁷⁵

• Yemen

Suudi Arabistan'ın Yemen sınırına yakın bir bölgesinde yer alan Abha Uluslararası Havaalanı'na bomba yüklü insansız hava araçlarıyla saldırı düzenlendi. Saldırıyı Yemen'deki Husi

70 <https://www.reuters.com/world/prince-william-visits-uae-britain-seeks-deepen-ties-2022-02-10/>

71 <https://gulfbusiness.com/abu-dhabi-vatican-opens-embassy-in-uae/#:~:text=Venezuelan%20Archbishop%20Edgar%20Pe%C3%B1a%20Parra,youth%2C%20attended%20the%20inauguration%20ceremony.>

72 <https://www.reuters.com/business/energy/qatar-iraq-discuss-possible-qatari-gas-supply-iraq-iraqi-news-agency-2022-02-07/>

73 <https://www.middleeasteye.net/news/qatar-host-gas-exporters-summit-amid-russia-ukraine-tensions>

74 <https://www.dohanews.co/qatar-and-nato-discuss-joint-defence-cooperation/>

75 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/turkish-qatari-land-force-chiefs-meet-in-doha/2498448>

grup üstlendi. Arap Koalisyonu tarafından yapılan açıklamada saldırının engellendiği belirtilse de alana düşen enkaz parçaları nedeniyle 12 kişinin yaralandığı duyuruldu. Havaalanının işleyişi kısa bir süre sekteye uğradıktan sonra kaldığı yerden devam etti.⁷⁶

Husilerin saldırıları sonrasında, Arap Koalisyonu Yemen'deki sivillere yönelik olarak Husiler tarafından kontrol edilen başkent Sanaa'daki hükûmet binalarının boşaltılması çağrısında bulundu.⁷⁷ Daha sonra yapılan bir açıklamada Husilerin hükûmet binalarını Suudi Arabistan topraklarına yönelik saldırılar için bir üs olarak kullandığı ifade edilirken buralara hava saldırısı düzenlendiği belirtildi.⁷⁸

Yemen'in güneyinde 5 BM yetkilisinin kaçırıldığı belirtildi. Açıklamada, saha çalışması sonrası Aden'deki yerleşkelerine döndükleri esnada eli silahlı bir grup tarafından alıkonuldukları belirtildi. 5 kişiden 3'ünün Yemenli olduğu ifade edilirken, kaçırılan kişilerin serbest bırakılması için Yemen hükûmeti ve BM'nin koordineli şekilde çalıştığı ifade edildi. Eylemi gerçekleştirenlerin Arap Yarımadası El Kaidesi (AYEK) bağlantılı gruplar olduğu tahmin edilmektedir. Güney Geçiş Konseyi de olayı bir terör faaliyeti şeklinde nitelendirerek bir kınama mesajı yayımladı.⁷⁹

BM İnsani Yardım Koordinasyon Ofisinden yapılan açıklamada yakın zamanda kaynak eksikliğinden dolayı Yemen'de yürüttükleri gıda yardımı faaliyetlerinde kesintiye gitmek zorunda kalacakları açıklandı. Twitter üzerinden yapılan açıklamada finansman kıtlığının, Yemen'deki milyonlarca insana yapılan hayat kurtarıcı desteği tehdit ettiği belirtilirken, 11 milyon insanın yakın zamanda azaltılmış gıda yardımına bel bağlamak zorunda kalacağı ve 4,6 milyon insanın temiz suya erişimini kaybedebileceği ifade edildi.⁸⁰

• Kuveyt

Kuveyt Dışişleri Bakanı Şeyh Dr. Ahmed Nasır Al-Muhammed Al-Sabah, ABD'nin Yakın Doğu İşlerinden Sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Yael Lambert ile bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede iki ülke arasındaki dostluk bağlarına değinildiği, ikili ilişkilerin ve stratejik ortaklığın gözden geçirildiği belirtildi. Bölgesel ve uluslararası alandaki gelişmeler hakkında görüşüldüğü ifade edildi.⁸¹

Kuveyt Ulusal Meclisinde on milletvekilinin Dışişleri Bakanı Şeyh Ahmed Nasır'a karşı gen-soru önergesi talep ettiği ifade edildi. Şeyh Ahmed Nasır'ın bakanlıktaki suistimal iddialarını

76 <https://www.arabnews.com/node/2022091/saudi-arabia>

77 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/saudi-led-coalition-calls-for-evacuation-of-gov-t-buildings-in-yemen-s-capital/2501862>

78 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/arap-koalisyon-gucleri-sanadaki-husi-hedeflere-hava-operasyonu-duzenledigini-duyurdu/2501198>

79 <https://menaaffairs.com/five-un-employees-kidnapped-in-southern-yemen/>

80 <https://twitter.com/OCHAYemen/status/1490725494710489097?s=20&t=knVEmry0s4SyjPqwtrcmxQ>

81 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3025046&Language=en>

reddettiği, milletvekillerini Kuveyt vatandaşlarının refahını ve yurt dışındaki çıkarlarını düşürerek hareket ettiklerine dair ikna etmeye çalıştığı ifade edildi.⁸²

• Umman

8 Şubat'ta Umman Ticaret, Sanayi ve Yatırım Geliştirme Bakanı Qais Muhammed Al Yusuf, İran Sanayi, Maden ve Ticaret Bakanı Seyyed Rıza Fatemi Amin'i makamında ağırladı. Görüşmede yatırıma uygun olan ekonomi çeşitlendirme projelerine vurgu yapıldığı belirtildi. Ortak çıkar alanlarındaki ticaret ve ekonomi iş birliği üzerine görüşüldüğü ifade edildi. İki ülke arasındaki ticaret hacminin geliştirilmesinin gündeme geldiği belirtildi.⁸³ Umman Ticaret ve Sanayi Odası (OCCI) tarafından düzenlenen Umman-İran İş Forumu'nda yatırımcılara Umman tarafından sağlanan yatırım fırsatları hakkında bir sunum gerçekleştirildi. Forum, İran'ın ticaret heyetinin Umman'ı ziyareti sırasında yapıldı. Görüşmede iki ülke arasındaki ekonomik bağların güçlendirilmesine ve ticaret hacminin artırılmasına dikkat çekildi.⁸⁴

10 Şubat'ta Umman-İran Müsterek komitesi bir araya gelerek 19. toplantısını gerçekleştirmiştir. Toplantıda ekonomi, finans, yatırım, teknik ve sanayi alanlarındaki ikili iş birliği hakkında görüşüldüğü aktarıldı. Umman heyetine Qais Muhammed Al Yusuf'un; İran heyetine ise Seyyed Rıza Fatemi Amin'in başkanlık yaptığı belirtildi. İki tarafın ticari ilişkileri geliştirmek için çaba gösterme konusunda hemfikir olduğu, teknik, turizm ve yatırım hizmetleri alanlarında da ticaret hacminin artırılmasının önemine değinildiği ifade edildi.⁸⁵

• Bahreyn

Bahreyn'de yeni bir vize türü yürürlüğe alındı. Altın Oturum Vizesi (Golden Residency Visa) adıyla duyurulan yeni vize çeşidinin Körfez ülkesinde yabancılara daimî ikamet sağlaması öngörülmektedir. Bu vize türüne hak kazanmak için, mevcut sakinlerin, Bahreyn'de beş yıl boyunca kesintisiz olarak yaşamaları ve beş yıllık süre boyunca ayda en az 2,000 Bahreyn dinarı (yaklaşık 5,305 \$) ortalama maaş almalarının gerekli olduğu bildirilmektedir. Bahreynli yetkili, ayrıca programın hem hâlihazırda Bahreyn'de bulunan kişilere hem de Körfez ülkesinde yerleşik olmayanlara açık olacağını ifade etmiştir. Yeni vize programı kapsamında, bu vizeye sahip kişilerin ve ailelerinin, program uygunluk kriterlerini karşılamaya devam etmeleri koşuluyla, Bahreyn'de süresiz olarak kalmalarına izin verilecektir.⁸⁶

Bahreyn Dışişleri Bakanlığından yapılan bir açıklamada İsrail Donanmasından bir yetkilinin Manama'da daimî göreve atanacağı belirtildi. Söz konusu kararın 34 ülkeden oluşan ve sey-rüsefer, kıyı güvenliğini, uluslararası deniz ticaretini korumayı amaçlayan uluslararası bir koalisyon çerçevesinde alındığı ifade edildi.⁸⁷

82 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3025131&Language=en>

83 <https://timesofoman.com/article/113025-oman-iran-review-areas-of-trade-and-economic-cooperation>

84 <https://timesofoman.com/article/112997-oman-iran-discuss-trade-and-investment>

85 <https://timesofoman.com/article/113076-omani-iran-discuss-ways-to-enhance-business-relations>

86 <https://www.arabianbusiness.com/gcc/bahrain/bahrain-golden-residency-visa>

87 <https://menaaffairs.com/israeli-navy-officer-to-be-stationed-in-bahrain/>

■ KUZAY AFİRKA GÜNDEMİ

• Mısır

Mısır Cumhurbaşkanlığından yapılan yazılı açıklamada, Sisi'nin, Brest kentinde düzenlenen One Ocean Zirvesi'ne katılmak üzere gittiği Fransa'da Macron ile bir araya geldiği belirtilmiştir. İkili görüşmede son yıllarda ekonomik, ticari ve askerî alanlarda ilerleme kaydeden Mısır ile Fransa arasındaki stratejik ilişkilerin ele alındığına işaret edilen açıklamada, Sisi ile Macron görüşmesinde Libya başta olmak üzere bölgesel konuların da konuşulduğu ifade edilmiştir. Açıklamada, Sisi ile Macron'un, "Libya'da terörü bitirmenin yanı sıra tüm yabancı paralı askerlerin çıkarılması ile güven ve istikrarın geri gelmesi için ortak çabaları artırmada mutabık kaldığına" işaret edilmiştir. Açıklamada Macron'un, "Mısır'ın Libya'da ulusal kuşumları koruma ve siyasi çözüm sürecine katkılarını takdir ettiği" vurgulanmıştır.⁸⁸

ABD Merkez Komutanlığı başı olarak Ortadoğu bölgesindeki en üst düzey Amerikan askeri komutanı olan General Frank McKenzie, Mısır'a bir ziyaret gerçekleştirmiştir. McKenzie burada yaptığı açıklamada, ABD'nin 28 Ocak'ta insan hakları konusunda endişeleri nedeniyle Mısır'a yaptığı askerî yardımlarda 130 milyon dolarlık kesintiye gideceğini açıklamasının, toplamda 1.3 milyar dolar olan yardımın önemli bir kesimi olmadığını fakat bunun bir işaret olabileceğini ifade etmiştir.⁸⁹

Almanya Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock göreve gelişinin ardından, Ortadoğu gezisinin son durağı Mısır'da mevkidaşı Samih Şükri ile yaptığı basın konferansında Almanya'nın müttefiklerine silah satma konusunda insan hakları kriterlerinin rol oynayacağını ifade etmiştir. Baerlock ayrıca "İnsan hakları burada zaten önemli bir rol oynuyor" şeklinde konuşmuştur.⁹⁰

Mısır Petrol Bakanı Tarek El-Molla, Mısır'ın doğal gaz ihracının mali yıl sonunda 7.5 milyon tonu aşmasını beklediği dile getirilmiştir. Molla ayrıca gaz keşfi ve üretiminde Mısır'ın yatırımlarının bu yıl ve ertesi sene 1.6 milyar doları aşacağını ifade etmiştir.⁹¹

• Libya

Tobruk'taki Temsilciler Meclisi Sözcüsü Abdullah Buleyhık, sosyal paylaşım sitesi Facebook'taki şahsi hesabından yaptığı açıklamada, iki komisyonun Tobruk'taki Meclis Divanında bir araya geldiğini ve anayasal düzenlemeye ilişkin anlaşmaya varıldığını ifade etmiştir. Buleyhık, komisyonların anlaştığı düzenlemeler hakkında bilgi vermemiştir. Libya Başbakanı Abdulhamid Dibeybe, ülkede mevcut hükûmetin görevine devam edeceğini ve yeni bir geçiş dönemine izin vermeyeceğini söylemişti.⁹²

88 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/misir-cumhurbaskani-sisi-macron-ile-libyayi-gorustu/2500303>

89 <https://www.middleeastmonitor.com/20220209-american-general-in-egypt-for-talks-after-us-cuts-military-aid/>

90 <https://www.middleeasteye.net/news/egypt-germany-arms-sales-linked-human-rights-foreign-minister-says>

91 <https://www.middleeastmonitor.com/20220210-egypt-gas-exports-set-to-rise/>

92 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libyada-anayasal-duzenlemenin-son-hali-uzerinde-anlasmaya-varildi/2498457>

Libya Başbakanı Abdulhamid Dibeybe'nin aracına silahlı saldırı gerçekleştirilmiştir. Al-Jazeera'nın Twitter sayfasından Libyalı kaynaklara dayandırılan haberde, başkent Trablus'ta Dibeybe'nin aracının silahlı saldırıya uğradığı ancak Dibeybe'nin bundan yara almadığı ifade edilmiştir.⁹³

"Libya el-Ahrar" kanalına konuşan Dibeybe, Fethi Başağa'nın, ülkenin doğusunda yer alan Tobruk'taki Temsilciler Meclisi tarafından yeni başbakan seçildiği açıklamasına ilişkin değerlendirmelerini paylaştı. Bu yapının, başkent Trablus'a "zorla girme girişimi" olduğunu ve Libya Meclisinin Cenevre Anlaşması'nın yol haritasından ayrıldığını ifade eden Dibeybe, Başağa'nın siyasi bir kişilik olduğunu ve siyasi olarak istediği gibi hareket etme hakkının bulunduğunu belirtmiştir.⁹⁴ Dibeybe ayrıca "Seçimlerin yapılabilmesi için 'Emanetin halka dönüşü' sloganıyla bir plan hazırladık. Bu planı devrimin yıl dönümü olan 17 Şubat'ta kamuoyuna açıklayacağız" demiştir.⁹⁵

Libya Devlet Yüksek Konseyi Başkanı Halid el-Mişri, yeni başbakan seçilmesiyle ilgili nihai bir tutum belirlemediklerini ve konseyin bir sonraki oturumunda itirazları kabul edeceklerini bildirmiştir. Temsilciler Meclisindeki anayasa değişikliğinin tamamının henüz Başkanlık Konseyine sunulmadığını ve seçimlerin bir an önce yapılması gerektiğini vurgulayan Mişri, "Anayasa referandumu yapmak anayasayı değiştirmekten daha iyi ancak (referandum konusunda) fikir birliğine varana kadar anayasayı değiştirmeye de razıyız" mesajı vermiştir.⁹⁶

• Tunus

Kays Said'in geçen hafta pazar günü almış olduğu Yüksek Yargı Konseyini kaldırma kararlarının etkileri ve yankıları hem Tunus içerisinde hem de Tunus dışarısında sürmektedir. Tunus içerisinde siyasi partiler ve sivil toplum Kays Said'in kararına tepki göstermiştir. Tunus Hakimler Derneği iki günlük iş bırakma eylemi yaptıklarını ve yüksek düzeyde bir katılım olduğunu açıklamıştır. Yine hâkimler ve avukatlardan oluşan bir grup Tunus Adalet Sarayı'nın önünde toplanarak kararı protesto etmişlerdir. Ayrıca üniversitelerin hukuk fakültelerinden birçok akademisyenin imzalamış olduğu kararın geri alınmasını isteyen bir dilekçe de yayımlanmıştır. Karara yurt dışından da tepkiler gelmiştir. Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet, yaptığı yazılı açıklamada Alınan kararın Tunus'ta hukukun üstünlüğü, kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığını zedelediğini ve konseyinin feshedilmesinin Tunus'un uluslararası insan hakları hukuku altındaki sorumluluklarını açık bir şekilde ihlali olduğunu belirtmiştir. Ayrıca G-7 ülkeleri de yaptıkları bir açıklamada kararla ilgili endişelerini açıklamışlardır.⁹⁷ Öte yandan kararın açıklanmasının ardından önce

93 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-basbakani-abdulhamid-dibeybenin-aracina-silahli-saldiri-gerceklestirildi/2498458>

94 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-basbakani-dibeybe-gorevinin-basinda-oldugunu-soyledi/2499847>

95 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-basbakani-dibeybe-yeni-secim-tarihinin-17-subat-ta-ilan-edilecegini-duyurdu/2500947>

96 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-devlet-yuksek-konseyinin-yeni-basbakan-secimiyle-ilgili-henuz-bir-tutumu-yok/2501191>

97 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-tunusta-feshedilen-yuksek-yargi-konseyinin-yeniden-faaliyete-gecmesini-istedi/2497107>

Tunus Adalet Bakanı ardından da Kays Said kendisinin vurguladığı yeni bir Yargı Konseyinin kurulmasını öngören bir kararname Said tarafından imzalanmıştır. Feshedilen Yüksek Yargı Konseyi, ülkedeki tek yasal yargı otoritesi olduğunu, bunun dışında oluşturulacak yargı organlarının yasal bir dayanağının bulunmayacağını açıklamıştı. Ayrıca kararname ile hâkimlerin grev yapması ve mahkemelerin normal işleyişini bozacak şekilde herhangi bir örgütlü eylemde bulunmaları yasaklanmıştır. Kararname ile yeni konsey bütün yargı sistemini hiyerarşik olarak doğrudan Cumhurbaşkanı Kays Said'e bağlamaktadır.

• Cezayir

Cezayir Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun, Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah Sisi ile bir telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Mısır Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Bassam Rady görüşmede özellikle Libya başta olmak üzere bölgedeki bazı gelişmeler hususunda ortak çıkarların ele alındığını duyurmuştur. Her iki tarafta Libya'da güvenliğin ve istikrarın sağlanabilmesi için iş birliği içerisinde hareket etme konusunda mutabık kalmışlardır.⁹⁸

Reuters haber sitesinin aktardığına göre ABD, Cezayir'de faaliyet gösteren Eni (İtalyan), TotalEnergies (Fransız) ve diğer şirketlerle Cezayir'de daha fazla doğal gaz çıkarılıp çıkarılamayacağı ile ilgili görüşmek istemiştir. Görüşmenin nedeninin Rusya-Ukrayna gerilimi nedeniyle Avrupa'ya alternatif doğal gaz tedarikçisi bulmaktır.^{99 100}

• Fas

İspanya Dışişleri Bakanı Jose Manuel Albares, Batı Sahra meselesi ve düzensiz göçmen kriziyle ciddi yara alan İspanya-Fas ilişkilerini değerlendirmiş ve "Fas ile ilişkiler iyi yolda gidiyor ama zamana ihtiyaç var" şeklinde konuşmuştur. Albares ayrıca "Fas ile ilişkilerde her zaman geleceğe bakıyorum. Fas sadece İspanya'nın değil AB'nin de stratejik ortağı. Geçen Noel döneminde gördük ki Fas ile iş birliği sayesinde çok sayıda düzensiz göçmenin Ceuta ve Melilla'ya gelişi önlendi" demiştir. Bakan Albares, Fas'ın 18 Mayıs 2021'de geri çektiği Madrid büyükelçisinin hâlen dönmemesine rağmen iki ülke arasındaki üst düzey diyalogun devam ettiğini vurgulamıştır.¹⁰¹

Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen yaptığı açıklamada Fas'ın enerji ve dijital dönüşümünü desteklemek için Avrupa Birliğinin 1.6 milyar euro yatırım yapacağını belirtmiştir. Fas 2030'a kadar sera gazı salımını %45,5 oranında azaltmayı planlamakla birlikte 2025 yılında kadar elektrik üretiminde yenilenebilir enerji oranını %52'ye çıkarmayı hedeflemektedir.¹⁰²

98 <https://egyptindependent.com/egypt-algeria-leaders-discuss-situation-in-libya-during-phone-talks/>

99 <https://www.reuters.com/business/energy/us-reaches-out-foreign-producers-algeria-gas-options-sources-2022-02-09/>

100 <https://www.middleeastmonitor.com/20220210-us-looks-to-algeria-as-alternative-energy-source/>

101 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ispanya-disisleri-bakani-albares-turkiye-ile-iliskileri-ve-gundemi-degerlendirdi/2496084>

102 <https://theArabweekly.com/eu-invest-eu16-billion-morocco-over-next-five-years>

HAFTALIK RUSYA BASIN ANALİZİ

(7-13 ŞUBAT 2022)

• Husiler BAE'nin Ulusal Güvenliğine Meydan Okudu

Rusya'nın önde gelen araştırma, yayın ve eğitim faaliyetleri yapan bağımsız düşünce kuruluşu Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyinin sayfasında yayımlanan "[Husiler BAE'nin Ulusal Güvenliğine Meydan Okudu](#)" başlıklı değerlendirme yazısında BAE'ye gerçekleştirilen Husi saldırıları ve bu saldırıların bölge güvenliğine olan etkileri incelenmiştir. Makalenin yazarı Rusya Devlet Beşeri Bilimler Üniversitesinden Rusya'nın Ortadoğu'daki İnsani Misyonu üzerine çalışan uluslararası ilişkiler yüksek lisansı öğrencisi Dmitri Dykan'a göre, Abu Dabi Ulusal Petrol Şirketine ve uluslararası havaalanının yakınındaki bir inşaat sahasına iki kez saldıran Husiler, Ortadoğu'daki birçok kişiyi şaşırtarak Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) ulusal güvenliğine meydan okudu: "Nitekim isyancılar ve emirlikler arasında doğrudan askerî çatışmalar daha önce meydana gelmemiştir." Analiste göre, BAE'ye gerçekleştirilen Husi saldırıları misilleme eylemi olabilir: Öyle ki BAE'nin önemli şekilde desteklediği Devler Tugayı (Giant Brigades) zaferlerinin ardından Husiler, Shabva vilayetleri ve Marib vilayetinin bölgelerini kaybetmeye başladılar. Böylece, Yemenli isyancılar BAE'yi kırmızı çizgiyle keskin bir şekilde işaretlemeye karar verdiler ve bu çizgiyi sert bir misillemenin izleyeceği muhtemeldir." Yazıda, mevcut krizden çıkmanın tek yolu, isyancılar üzerinde belirli bir etkiye sahip olan İran ile diyalog kurmak olduğu belirtilmiştir: "Aksi hâlde BAE'yi yeni saldırılarla tehdit eden Husi liderleri büyük ihtimalle saldırılara devam edecek. Bu durum ise BAE'nin imajına büyük bir darbe vurmanın yanı sıra ve turizm destinasyonunun başarısını sarsacaktır."

• Irak Başkansız Kaldı

"Komersant" gazetesinin 8 Kasım sayısında "[Irak Başkansız Kaldı](#)" başlıklı değerlendirme yazısı Irak'ta ertelenen cumhurbaşkanlığı seçimleriyle ilgiliydi. Makalenin yazarı Ortadoğu uzmanı Marianna Belenkaya, baş tutmayan seçimlere işaret ederek görüşlerini "seçimler etrafında gerçek bir siyasi dram oynandı" şeklinde yorumladı: "Birkaç parti aynı anda toplantıyı boykot etmeye karar verdiği gerekçesiyle mecliste yeterli sayı sağlanamadı ve seçim ertelendi. Cumhurbaşkanı'nın olmaması, hükûmet kurma sürecinde bir gecikme anlamına gelir. Nitekim parlamento seçimlerinden dört ay sonra Irak, belirsizlik içinde yaşamaya devam ediyor." Irak'ın parlamenter cumhuriyet olduğuna dikkat çeken uzman, 2003'teki siyasi anlaşmalara göre Kürtlerden seçiliyor: "Şimdiye kadar Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin (KYB) bir temsilcisi Irak'ın cumhurbaşkanı olurken, KDP Irak Kürdistanı'nı kontrol ediyor. Ancak bu sefer güç dengesi alt üst oldu. KDP, görevdeki Cumhurbaşkanı Berham Salih'e rakip olarak eski Dışişleri ve Maliye Bakanı Hoşyar Zebari'yi aday gösterdi."

Analiste göre Yüksek Mahkeme, Hoşyar Zebari'nin cumhurbaşkanı olma olasılığını sorguladıktan sonra, KDP'nin pozisyonu sarsıldı: Başlıca müttefikleri Mukteda es-Sadr tereddüt içinde, "Demokrat aday şartları karşılamıyorsa reform temsilcilerini ona oy vermemeye çağırıyorum" ifadelerini kullandı. Öte yandan "Sadr'ın KDP ile tartışması da kârlı değil." Irak medyasına dayanan uzman, geçtiğimiz günlerde Irak'a birkaç defa ziyarette bulunan İran İslam Devrim Muhafızları'na bağlı Kudüs Özel Kuvvetleri Komutanı İsmail Gaani, anlaşmazlığı çözmeye çalıştığını ifade etti. İsmail Gaani, "Şii politikacıları iki senaryodan birini kabul etmeye ikna etmeye çalışsa da şimdiye kadarki tüm girişimler başarısız oldu" demektedir.

• Hizbullah, İran'ın İntikamını Körü Körüne Almaya Hazır Değildir

Hizbullah Genel Sekreteri Hassan Nasrallah'ın, İran ile İsrail arasında olası bir çatışmanın Ortadoğu'yu istikrarsızlaştırabileceğini ancak bu durumun Tahran'ın müttefiklerinin hemen savaşa katılacakları anlamına gelmediği uyarısı Rusya basınına yansıtılarak değerlendirildi. "Nezavismaya" gazetesinin 9 Şubat sayısında yayımlanan "[Hizbullah, İran'ın İntikamını Körü Körüne Almaya Hazır Değildir](#)" başlıklı uzman görüşlerine dayanan yazı "Şii hareketi Tahran'dan bağımsızlığını ilan etti" ifadeleriyle değerlendirildi. Yazıda görüşlerine başvuru Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi uzmanı Anton Mardasov'a göre Nasrallah'ın, İsrailin «davranışını» bir nevi değiştirmeyi başaran Hizbullah'ın bağımsızlığını vurguladığı röportajı ciddiye almaya değmez: "Elbette Hizbullah ile İran, Hamas ile Hizbullah arasındaki mevcut çelişkilere veya rakip Şii Irak güçleriyle İran Kudüs'ü arasındaki mevcut çelişkilere odaklanabiliriz ancak bu durumun Nasrallah'ın sözleriyle pek ilgisi yoktur."

Analiste göre, bu tür açıklamalar öncelikle Mayıs ayında yapılması planlanan parlamento seçimleriyle ilgilidir: "Hizbullah son derece ciddi zorluklarla karşı karşıyadır. Eski Sünni Başbakan Said Hariri'nin seçim boykotu, tüm seçim sürecini raydan çıkarmakla tehdit ediyor. Eski başbakanlar Fouad Siniora ve Tammam Salam seçimlere katılmayacaklarını ilan ederken, Başbakan Mikati'nin açıklamaları da buna işaret ediyor. Ortaya çıkan durum Sünnileri parlamentodan çıkarmakla tehdit etmenin yanı sıra Hristiyan lider Cibril Basil'in almaya çalıştığı cumhurbaşkanı seçimini imkânsız kılıyor. Öyle ki "Sünni şemsiyesi" olmadan Hizbullah hayatın her kesiminden saldırıya uğrayacaktır." Mişel Aun'un, Lübnan ulusal savunma stratejisini uyumlu hâle getirmek için yoğun çaba gösterilmesi çağrısında bulunarak yeni bir oyuna başladığına işaret eden uzman, Cumhurbaşkanı'nı "Hizbullah'ın kırmızı paçavrası" şeklinde yorumladı: "Aun bu şekilde Hizbullah'ı damadı Basil'i desteklemeye teşvik etmek istiyor. Ayrıca, Hizbullah'la çelişkiler üzerinde oynayarak Mayıs seçimlerinde parti üyelerine puan kazandırmaya, Basil'in şansını artırmaya çalışıyor." Uzmana göre, Hristiyan seçmen de Hizbullah'ın, Lübnanlı politikacıları manevra yapmaya zorlayarak Körfez ülkelerini Lübnan'ı desteklemekten uzaklaştıran eylemlerinden bıkmış durumdadır. Mardasov, bu konuda yorgunluğun Tahran ile ilgili olarak da hissedildiğini ifadelerine ekledi.